

küzd Kemény propositiója mellett. Sok sikert kívánunk őszinte, buzgó agitatójához.

V. *A pædagogiai és tanügyi történet egyes pontjaival foglalkoznak a következő értekezések:*

32

1. *Régi magyar arithmetikák.* Irta Dr. Kopp Lajos (Budapest VIII. ker. községi főrealiskola). Négy régi magyar arithmetikával ismeret meg az értekező, ügyesen válogatott szemelvények útján kellő képet adva róluk. E négy arithmetika a következő: 1. «Magyar Arithmetica, azaz számvetésnek tudománya. Most ujonnan az Frisiusnak Magyar Arithmeticájából sok wy és hasznos példákkal kiadatot. Colosvarat, Christus Urunknak születése után az 1591.» Ez tulajdonképen harmadik lényegesen javított kiadása Genuna Frisius löweni egyetemi mennyiségtan-professor latin arithmeticaja magyar fordításának, mely 1577-ben jelent meg először. E harmadik kiadás szerzője Szabó Károly hozzávetése szerint Heltai Gáspár; míg az első két kiadása valószínűleg Leskai János debreczeni iskolamester. 2. «Az arithmeticanak avagy a számlálás öt speciesének rövid magyar regulákban foglaltatott mestersége; Taliter disponente *Francis Tolvaj* Mennyői, Gyöngyösin Sch. Rectore, Debreczen 1675.» Ez 1675—1729-ig több kiadást ért. 3. «Practici Algorithmi erotemata methodica azaz oly cselekedő számok, melyek könnyű kérdések és feleletek által rövid útat mutatnak arra a tudományra, melyben akármelyféle adásnak s vételnek, osztálynak, vagy egyéb kereskedésben, csak a legkisebb Summának is bizonyos száma taníttatik, a Számlálásnak hat kiváltképpen való nemeiben és ezek szerint való fractiókban, mind külső s Szent-Irási s mind peneg Szent Iráson fundáltatott példákkal világositva. Kik is a Cassei H. C. levő Scholában tanuló Ifjakknak kedvekért irattattak Onodi János mostani Schola mester által hoc Symbolo I. Cor. 15. v. 10. Non ego tamen sed Gratia Dei quæ meum est Armo Salutis MDCXCIII. Nyomtatt. Cassán Klein János által. 4. Maróthy Györgynek ismeretes, pædagogiai folyóiratainkban is már többször ismertetett arithmetikája. — Kapp tanulságos értekezése egyike azoknak, melyekből minél többet szeretnénk látni programmainkban.

2. *Negyedfél év a magyar testgyakorlás történetéből.* Irta Andor Tivadar (Miskolczi k. kath. gymnasium). Az értekező ügyes összeállításban adja elénk a Csáky gróf közoktatásügyi minisztersége alatt a hazai tornatanítás terén előfordult főbb mozzanatokot. Megtaláljuk a fűrgé tollal írt vázlatban úgy a kormány, mint a társadalom, de egyszersmind a szak- és napisajtó részéről kiindult főbb tények rajzát, melyek az utolsó 3—4 év alatt oly örvendetes lendületet adtak nálunk a tornaoktatásnak. Kormányrendeletek, parlamenti beszédek, egyesületi szervezkedések és felolvasáscyclusok, főbb könyvjelenségek, szakfolyóiratok polemiai,